

רשות שמורות הטבע לקצינה הנדסה
 מה ראשי, בבקשה שיוצעה אם
 עדיין יש צורך בחומר לשכפ"ץ.
 כעבור שבוע הודיע סגן-אלוף חיים
 בשם קצינה הנדסה ראשי,
 כי "אין מצידנו דרישה המחייבת
 קיום מחצבה במקום זה דווקא."

העתק המכתב הועבר למשרד הפנים.
 המשרד הודיע כי המחצבה פועלת ללא
 רישיון, ומפירה את החוק. כיוון ששוב לא
 יכלו להיעזר בצב"ל, פנו כעת אנשי הקי-
 בוצ' להיעזר בקשרים מיפלגתיים מתאימים
 והכינו למישרד הפנים הפתעה בלתי-נעימה.

ב-17 באפריל 1970, הוכרז מישרד הפנים
 ורשות שמורות הטבע בתדהמה, כאשר
 התברר להם כי הקיבוץ פעל מאחורי גבם.
 הגיש בקשה לרישיון לפרנס. המפקח על
 המיכרות במישרד הפיתוח. הרישיון ניתן
 לשנה, בניגוד לעמדת הוועדה המחוזית
 שהתנגדה למתן הרישיון.

מישרד הפנים מיהר להודיע למפקח על
 המיכרות: "הרישיון שלך אינו תופס לפי
 חוק התיכונן. אנו דורשים לסגור את
 המחצבה."

אך המחצבה המשיכה לפעול.

ב-5 ביולי 1970 נשלח שוב פקח מטעם
 רשות שמורות הטבע אל מחצבה. הוא
 ערך רישומים, וגילה כי:

**מחצבת בית-אלפא דיווחה כי
 מינהל מקרקעי ישראל עק מחצבת
 בלבד מן הכמות שמכרה בפועל,
 וכתוצאה מכך שילמה פחות תמ-
 להים למינהל.**

באוגוסט 1970 חלו חילופי-גברי במישרד-
 הפנים, וחיים קוברסקי נתמנה כמנהל-
 הכללי, במקום מאיר סילוורסטון. ח"כ יפה,
 מנהל רשות שמורות הטבע, פנה אליו ו-
 ביקשו לפעול במישרד המיכרות לסגירת ה-
 מחצבה.

ב-7 בספטמבר 1970 הוציא ישראל קינג,
 הממונה על מחוז הצפון במישרד הפנים,
 צו להפסקת העבודה.

אנשי בית-אלפא התעלמו מהצו, המשיכו
 לחצוב.

הקיבוץ השכן

מתנגד

**המחצבה מיררה את חיי אנשי
 הקיבוץ השכן, ניר-דוד, משך שנים
 אחדות ניסו אנשי ניר-דוד לפעול לחיסול
 המיטרה בדרכי שיכנוע, ובפנייה לוועדת
 בורות של הקיבוץ הארצי, אך לשווא.
 אז החליט קיבוץ ניר-דוד לטפל בעניין
 במלוא התוקף, רכזיה-משק, גידי ברשי,
 שיגר מכתב לבית-אלפא, בו נאמר:**

"לאחר שיקול-דעת רציני נוכחנו לדעת
 כי המשך העבודה שלכם במחצבה מביא
 איתו ישיבת אבק, המכסה את העצים ב-
 פרס וגורמת להם נזקים חמורים.

"לאחר התייעצויות עם מומחים שהיו
 עקנו למקום, וניסיונות שעשינו בהתאם ל-
 המלצותיהם, הגענו לידי מסקנה כי אין
 כל קיום לפרס שלנו בתנאים אלה,
 בשכנות למחצבה."

כמרכיב ציין רכז המשק, כי קיבוצו מת-
 נגד להפיכת ייעוד המקום מאזור קלאמי
 לאזור תעשייתי, וציין כי בהתאם לסקרים
 גיאולוגיים שערכה רשות שמורות הטבע,
 קיימת אלטרנטיבה למחצבה — באזור
 נחל-שפת, המרוחק מיישובי הסביבה, ואשר
 החציבה בו לא תפגע בנוף.

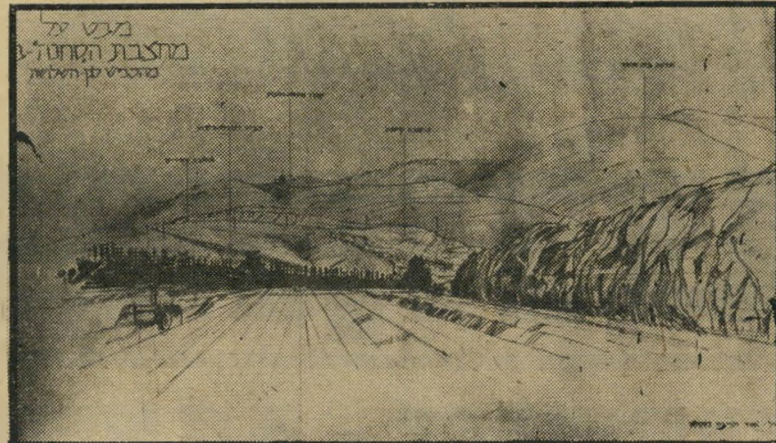
שוב נחלק צה"ל לעזרה, ב-20 באוגוסט
 1972, הודיע מישרד הביטחון למישרד-
 הפנים, מחוז הצפון, כי יש צורך באבני
 שכפ"ץ נוספות. על סמך מכתב זה הוצא
 כעבור שבוע רישיון-חציבה זמני, מיספר
 1375.

מנכ"ל מישרד הפנים הודיע כי הרישיון
 ניתן לשנה אחת בלבד, בהתאם לבקשת
 צה"ל, וגם זאת רק לאחר שנתקבלה ה-
 טחה, כי בתוך שנה זו נכללים גם כל
 שלב-החיסול הסופי של המחצבה.

שורה של

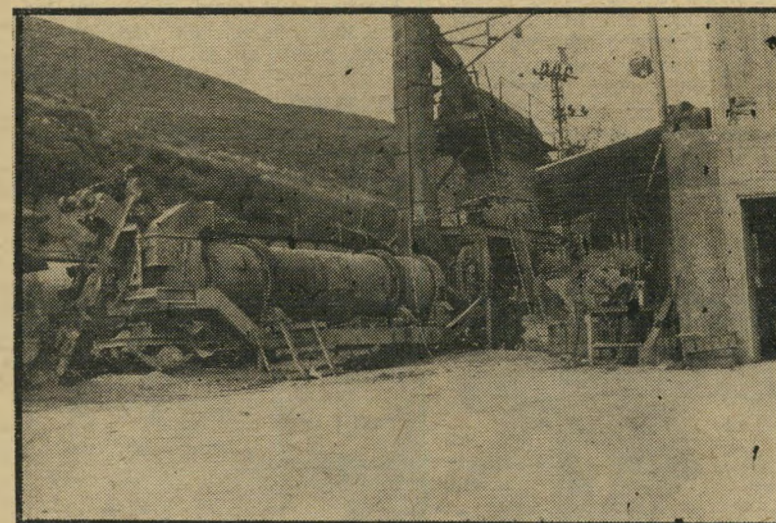
התנגדויות

**מיידי לאחר קבלת הרישיון הזמני,
 הגישה בית-אלפא בקשה מיספר 1709,
 להקים ליד המחצבה איזור תעשייתי ל-
 ייצר שם אספלט ובטון לכבישים. שטח
 הוכנס מיחקר-אספלט, ללא אישור חוקי.
 שירותי מיתרות בישראל, קיבוץ ניר-דוד,**

קיבוץ בית-אלפא מבטיח שבוער עשר שנים, אחרי שיוגה את הר
 הגולכובי כאוות-נפשו ויסיים את עבודת-החציבה אותן הוא מבצע
 במקום מזה עשר שנים (כזומר, חציבה שתימשך בסך-הכול 20 שנה
 ברציפות), ודאג לקישוט האתר עדידי נטיעת שדרת-עצים.

המציאות

זהו מיתקן-אספלט שניכנה ללא רישיון במחצבה שעל הגולכובי. על
 ההר הקים קיבוץ בית-אלפא מחצבה הפועלת ללא רישיון. הם מבצ-
 עים פיצוצים, מפעילים בולדוזרים: הקימו מגרסות לחצץ ואת
 המיתקן החדש. המחצבה משחיתה את הנוף. האבק העולה ממנה
 פוגע בפארק הלאומי גן-השלושה (הסחנה), הורס את שמורת-הטבע.

התעלמו מכל ההתנגדויות.
**בשנת 1973 הגיעה ההשקעה
 של הקיבוץ במחצבה לשניים וחי-
 צי מיליון לירות. במקום עבדו
 עשרה חברי-קיבוץ, ו-20 פועלים
 שכירים.**

אלון

מתערב

**בית-אלפא החלה טוענת כי לאחר
 שהשקיעה כה הרבה כסף במקום, לא
 עולה אף בדעתה לסגור. כדי להגביר את
 קצב החציבה, החלו להשתמש בשיטת פיי-
 צוץ-הסלעים.**

ב-25 בספטמבר 1973, כתב מהנדס-התב-
 רואה המחוזי, בנימין סמסונוב, לישראל
 קינג, הממונה על המחוז, והודיעו כי:
 "בשעה שחציג עורך-הדין ליפשיץ את
 הנושא בוועדה המחוזית, באותה שעה ממש

נישמנו מספר פיצוצים בשטח המחצבה.
 עובד נאמן דיווח לי על כך, כשמשוים
 מידע זה עם תיאורו של עורך-הדין על
 תכונתו המיוחדת של הסלע במקום המאפי-
 שרת, לדבריו, חציבה ללא פיצוץ, מתקבל
 רושם נוגה מדבריהם של אנשי בית-אלפא."

ב-11 בינואר 1974 כתב עוריה אלון,
 מזכיר החברה להגנת-הטבע, למנכ"ל מי-
 שרד הפנים:

"לפי מוטב ידיעתי יש להפסיק
 אחת ולתמיד את הטענה כי האבק
 ררושה לשכפ"ץ. לטענה זו אין
 שחר, לצורך הניזכר משתמשים
 בעיקר באבן בזלת מקטף של
 שדות, ועדיין מצויות כמויות עצור
 מות של אבן מסוג זה. לטיעון של
 בית-אלפא אין כל ביסוס."

ב-21 בפברואר 1974 ביקר במחצבה פקח
 מטעם רשות שמורות הטבע. הוא דיווח כי
 המחצבה מוסיפה לפעול ללא רישיון. בול-
 דור ש, גילח" את חלקו העליון של הר
 הגולכובי, תוך שעבד ללא כל אמצעי-בטי-
 חות, ריחף על-פי התהום.

דו"ח על הנעשה במקום הועבר למישרד-
 הפנים. ב-3 במרץ 1974 שיגר מאיר שמגר,
 היועץ המיטשטי לממשלה, מיכרן למנהל
 רשות שמורות הטבע, אברהם יפה, הודיעו
 כי פרקליט מחוז חיפה דיווח לו: "ביום
 ששני ניתן צו להפסקת העבודה במחצבת
 בית-אלפא."

מילחמת

מישפחת יפה

**השבוע ביקרו כתב וצלם העולם הזה
 במחצבה, העבודה התנהלה במלוא
 המרץ. הכתב שאל את גבריאל רפפורט,
 האחראי מטעם הקיבוץ על המחצבה, כיצד
 מסוגלים אנשים מתקדמים כחברי-קיבוץ
 לצפצף על החוק, לעבוד ללא רישיון ול-
 פרוט את הנוף ללא נקיפות-מצפון. רפי
 פורט הודה כי המחצבה פועלת ללא ריי-
 שיון, והוסיף:**

"מה אתם כליכך מתרגשים מהפגיעה
 בנוף? בהמון מקומות בארץ הוצבים ללא
 רישיון, ודווקא עלינו התלבשתם? בכל
 אשם אברהם יפה, מנהל רשות שמורות-
 הטבע, יש לו בן שגר בקיבוץ השכן,
 ניר-דוד, הבן הפעיל את האב בנושא, ו-
 העניין הפך למילחמה מישפחתית. אבל זה
 לא יעזור לו. אפשר להרוויח כאן הרבה
 כסף, או שיהיה ברור: אחרי שהשקענו
 כאן כליכך הרבה, לא נסגור את המקום."

בהמשך השיחה אישר רפפורט כי ניתן
 יהיה למנוע את הנזק אם תוזה המחצבה
 לאתר אחר, לא הרחק משם, מערבה.
 "אבל זה ייקר לנו את ההוצאות", התלונן.
 הגיב דן יפה, בנו של ח"כ אברהם יפה,
 חבר קיבוץ ניר דוד, על האשמותיו של
 גבריאל רפפורט:

"יש לי חברים רבים בבית-אלפא. בית-
 הספר התיכון משותף לשני המשקים ואני
 למדתי בו. את אבא שלי העריצו שם פעם,
 והיום לא רוצים לדבר איתו. אבל מה אפשר
 לעשות? מי שלא שומר על זכויותיו, זכר
 יותיו אינן גישמרות. יש רבים אצלנו הטר-
 ענים שיש לחסל את המחצבה. אני איני
 חושב כך. לפחות שיקפאו את מימדיה,
 כפי שהיו בספטמבר 1972. אנו מתנגדים
 לגילוח החורשה כדי להגדיל את שטח
 החציבה. האבק יכסה אותנו ויהרוס את
 גן השלושה, שהוא פינת-חמד שאין רבות
 כמוה בארץ."

המחצבה זואת, אומר דן יפה, "היא
 כמובן ריווחית לבית-אלפא, אבל הבעיה
 היא שגן השלושה, בצל המחצבה, זה לא
 יילך. היום יש לך מגרסות ניידות — מהר
 יביאו לך מגרסות קבועות, יעשו אספלט,
 ירחיבו את שטח החציבה, איכות הסביבה
 תידרדר."

אני מצטער שבית-אלפא רואה זאת כי
 מילחמה של משפחת יפה. אני לא מצליח
 לשכנע אותם שאני אוהב את הקיבוץ של-
 הם, אבל לא את המדיניות שלו. הוצעה
 להם אלטרנטיבה, אך הם מסרבים. תעניין
 הזה הפך אצלם למחלה."

בינתיים, העבודה במקום מוסיפה להתי-
 נהל כמקודם. אנשי בית-אלפא ממשיכים
 לכרסם בהרי הגולכובי, ללא-הרף מאז שנת
 1964. הם שמים ללעג את חוקי המדינה,
 אלא לא יופעל בנושא זה לחץ ציבורי רחב,
 כפי שהופעל בשעתו בנושא פארק הכרמל
 בחיפה, ייזוק גן השלושה ללא תקנה, צל-
 ויות מכוערות תכסינה את הרי הגולכובי,
 וייווצר תקדים שלא ניתן כלל לשער את
 מימדי הנזק שהוא עלול להביא בעתיד.